

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi korkeimmasta oikeudesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki korkeimmasta oikeudesta. Lakiin otettaisiin keskeiset säännökset korkeimman oikeuden tehtävistä, asioiden ratkaisemisesta, korkeimman oikeuden presidentistä ja jäsenistä sekä esittelijöistä ja muusta henkilöstöstä. Säännökset korkeimman oikeuden päätösvaltaisesta kokoonpanosta lainkäyttöasioissa ja ratkaisukokoonpanoista ylimääräistä muutoksenhaku koskevissa asioissa ehdotetaan kuitenkin erillisessä hallituksen esityksessä otettaviksi oikeudenkäymiskaareen. Säännökset asian ratkaisemisesta täysistunnossa ja vahvennetussa jaostossa nostettaisiin kor-

keimman oikeuden työjärjestyksestä lain tasolle, korkeimmasta oikeudesta annettavaan lakiin.

Säännöksiä korkeimman oikeuden esittelijöistä ehdotetaan muutettaviksi siten, että esittelijäneuvos voitaisiin eräissä tapauksissa nimittää määräajaksi virkasuhteeseen. Osa korkeimmasta oikeudesta annettuun asetukseen sisältyvistä säännöksistä otettaisiin lakiin ja osa työjärjestykseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Laki korkeimmasta oikeudesta (74/1918) on annettu vuonna 1918. Sitä on muutettu monta kertaa, eikä lain rakenne enää ole selkeä. Lakiin on myös jäänyt eräitä vanhentuneita säännöksiä. Näistä syistä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki korkeimmasta oikeudesta.

Voimassa oleva laki korkeimmasta oikeudesta sisältää säännökset korkeimman oikeuden päätösvaltaisesta kokoonpanosta. Säännökset lainkäyttöasian käsittelystä korkeimman oikeuden täysistunnossa ja vahvennetussa jaostossa sisältyvät kuitenkin työjärjestykseen. Yhtenäisyyden vuoksi ehdotetaan, että myös korkeimman oikeuden päätösvaltaista kokoonpanoa koskevat säännökset siirretään oikeudenkäymiskaareen, johon jo ennestään sisältyvät hovioikeuksien ja käräjäoikeuksien päätösvaltaisia kokoonpanoja koskevat säännökset.

Ehdotukset tästä sisältyvät hallituksen esitykseen eräiden muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen koskevien säännösten muuttamiseksi. On asianmukaista, että säännökset lainkäyttöasian käsittelystä täysistunnossa ja vahvennetussa istunnossa siirretään lain tasolle. Vahvennetun jaoston kokoonpano olisi edelleen 11 jäsentä, jotta jaostolla asiaa käsitelleet jäsenet eivät muodostaisi vahvennetun jaoston enemmistöä.

Tuomarin virat on periaatteessa täytettävä vakinaisesti. Eräissä tapauksissa tästä periaatteesta joudutaan poikkeamaan. Esityksessä ehdotetaan, että korkeimman oikeuden esittelijäneuvos voitaisiin nimittää määräajaksi virkasuhteeseen myös, milloin se on tarpeen virkakierron edistämiseksi oikeuslaitoksessa tai esittelijöiden asiantuntemuksen monipuolistamiseksi.

Lakia korkeimmasta oikeudesta täydentäisi korkeimman oikeuden työjärjestys. Korkeimmasta oikeudesta annettu asetus (786/1994) ehdotetaan kumottavaksi ja osa

siihen sisältyvistä säännöksistä otettaviksi lakiin. Lakiin ehdotetaan otettaviksi asetuksen 1 §:ää vastaava säännös korkeimman oikeuden presidentin tehtävistä, 2 §:ää vastaava säännös asioiden ratkaisemisesta esittelystä, 4 §:ää vastaava säännös esittelijöistä ja muusta henkilöstöstä, 6 a §:ää vastaava säännös lähettävästä viranomaisesta asiakirjojen tiedoksiantoa koskevissa tapauksissa sekä 7 §:ää vastaava säännös työjärjestyksen vahvistamisesta. Virkavapauden myöntämisestä presidentille ja jäsenelle, josta nyt on säännökset asetuksen 5 §:n 1 ja 2 momentissa, säädettäisiin myös laissa. Muutoin virkavapautta ja sijaisuuksia koskevista asioista, joista nyt säädetään asetuksen 5 §:n 3 - 5 momentissa, määrättäisiin työjärjestyksessä.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä saatettaisiin korkeinta oikeutta koskevat kaikki keskeiset säännökset lain tasolle. Korkeimman oikeuden tehtävät ja toiminta säilyisivät ennallaan. Esityksellä ei ole valtionaloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Korkein oikeus on 8 päivänä lokakuuta 2003 tehnyt perustuslain 99 §:n 2 momentissa tarkoitetun esityksen lainsäädäntötoimeen ryhtymisestä uuden lain säätämiseksi kor-

keimmasta oikeudesta. Esitys on valmisteltu tältä pohjalta oikeusministeriössä.

Oikeusministeriö on saanut korkeimman oikeuden esityksestä lausunnot Valtakunnansyyttäjänvirastolta, Turun yliopiston oikeustieteelliseltä tiedekunnalta ja Suomen Asianajajaliitolta. Lausunnoissa on suhtauduttu myönteisesti uuden lain säätämiseen. Vielä oikeusministeriössä on järjestetty kuulemistilaisuus, jossa ovat olleet edustettuina Korkeimpien oikeuksien virkamiesyhdistys r.y. ja Tuomariunioni r.y. Korkeimpien oikeuksien virkamiesyhdistys vastustaa esityksen 13 §:n 2 momenttiin sisältyvää säännöstä esittelijäneuvosten nimittämisestä määräajaksi virkasuhteeseen. Mielipiteeseen ovat yhtyneet myös Tuomariunioni ja Suomen Lakimiesliitto r.y:n julkisen sektorin valiokunta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on selostettu, miksi esityksessä on tältä osin päädytty kuitenkin toisenlaiseen ehdotukseen.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnalle annetaan samanaikaisesti hallituksen esitys eräitä muutoksenhakua korkeimpaan oikeuteen koskevien säännösten muuttamiseksi. Esitykset on tarkoitustenmukaista käsitellä samanaikaisesti, koska mainitussa esityksessä korkeimman oikeuden päätösvaltaisuutta koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi oikeudenkäymiskaareen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Korkeimman oikeuden tehtävät

1 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 1 §:ää vastaava säännös, johon on tehty eräitä kielellisiä muutoksia. Ehdotus vastaa sisällöllisesti perustuslain 99 §:n säännöstä ylimpien tuomioistuinten tehtävistä.

Pykälässä todettaisiin korkeimman oikeuden tehtäväksi perustuslain 99 §:n mukaisesti valvoa lainkäyttöä omalla toimialallaan. Perustuslain esitöissä (HE 1/1998 vp, s. 157) on katsottu ylimmille tuomioistuimille säädetyn valvontatehtävän tarkoittavan lähinnä alempien tuomioistuinten valvontaa viranomaislaitoksina. Käytännössä valvontatehtävään kuuluu lainkäytön yhtenäisyyden, juttujen käsittelyaikaisten ja tuomioistuinten voimavarojen riittävyyden valvominen sekä neuvottelupäivien järjestäminen ja henkilöstön koulutuksesta huolehtiminen. Korkeimman oikeuden valvonta ulottuu alempien tuomioistuinten lisäksi ulosottoviranomaisiin. Ulosottomiehen päätöksiin ja täytäntöönpanotoimiin haetaan muutosta ensi vaiheessa käräjäoikeudelta, sitten hovioikeudelta ja lopuksi korkeimmalta oikeudelta.

2 ja 3 §. Voimassa olevan lain 3 — 5 §:ssä säädetään korkeimman oikeuden toimivaltaan kuuluvista lainkäyttö- ja muista asioista. Sääntelyä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että 2 §:ssä lueltaisiin korkeimman oikeuden lainkäyttötehtävät. Lain 3 — 5 § sisältäisivät säännökset korkeimman oikeuden tehtävistä muissa asioissa. Ehdotus ei asiasisällöltään poikkeaisi nykyisestä laista.

Ehdotetun 2 §:n 6 kohtaa vastaavaa säännöstä ei ole voimassa olevassa laissa. Säännös vastaa oikeuskäytäntöä. Sen mukaan korkeimman oikeuden toimivaltaan kuuluva, muussa laissa säännelty lainkäyttöasia käsitellään korkeimmassa oikeudessa lainkäyttöasioista säädettyssä järjestyksessä. Tällaisia asioita ovat jo nykyisen oikeuskäytännön mukaan esimerkiksi yleensä asiakirjojen julkisuutta koskevat asiat. Ei ole tarkoituksen-

mukaista luetella lainkäyttöasioina käsiteltäviä asioita tyhjentävästi, jotta mahdollisten uudentyyppisten lainkäyttöasioiden käsittely ei tästä syystä estyisi.

Ehdotettu 3 § vastaa sisällöltään voimassa olevaa oikeutta. Pykälän 1—4 kohtaan ehdotetaan otettaviksi säännökset perustuslaissa ja eräissä muissa laeissa korkeimmalle oikeudelle säädetyistä tehtävistä. Pykälän 6 kohdassa tarkoitettuja oikeushallintoasioita olisivat muiden tuomioistuinten hallintoa koskevat asiat. Korkeimman oikeuden omasta hallinnosta säädettäisiin muualla ehdotetussa laissa, ja yksityiskohtaiset määräykset siitä ehdotetaan otettaviksi työjärjestykseen.

4 §. Pykälä sisältäisi voimassa olevan lain 5 §:n säännöksiä vastaavat säännökset lain-säädäntökysymyksistä siten, että 1 momentti koskisi lausuntojen antamista ja 2 momentti lakialoitteita.

Voimassa olevan lain 5 §:ssä mainitaan vain perustuslain taikka siviili- ja rikoslainsäädännön alaan kuuluvat lait. Käytännössä lausuntoja on niitä pyydettyä annettu muistakin kysymyksistä, kuten oikeudenkäyntimenettelystä ja muista tuomioistuinta koskevista asioista. Sen vuoksi 1 momentti ehdotetaan kirjoitettavaksi nykyistä yleisempään muotoon.

Ehdotetun pykälän 2 momentti vastaisi perustuslain 99 §:n 2 momentin viimeistä virkettä, jonka mukaan ylimmät tuomioistuimet voivat tehdä valtioneuvostolle esityksiä lain-säädäntötoimeen ryhtymisestä.

5 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi korkeimmasta oikeudesta annetun asetuksen 6 a §:n säännös, joka koskee oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltiossa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 täytäntöönpanoa Suomessa.

2 luku. Asioiden ratkaiseminen

6 §. Pykälä vastaisi sellaisenaan voimassa olevan lain 7 §:n 1 momentin säännöstä asioiden käsittelemisestä jaostoissa. Päätösvaltaisen kokoonpanon osalta pykälään sisältyisi

viittaus oikeudenkäymiskaareen. Päätösvaltaisesta kokoonpanosta so tilasoikeudenkäyntiasioissa säädetään lisäksi sotilasoikeudenkäyntilaisissa (326/1983), johon oikeudenkäymiskaaren 2 luvussa tältä osin viitattiin.

7 §. Korkeimman oikeuden työjärjestyksen (787/1994) 16 §:ssä määrätään lainkäyttöasioiden käsittelemisestä täysistunnossa sekä vahvennetussa jaostossa ja sen kokoonpanosta.

Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan työjärjestyksen 16 §:n säännöstä käsittelyn edellytyksistä täysistunnossa ja vahvennetussa jaostossa. Lisäksi momentissa säädettäisiin vahvennetun jaoston päätösvaltaiseksi kokoonpanoksi edelleen 11 jäsentä. Vahvennettuun jaostoon voitaisiin määrätä, toisin kuin nykyisin, myös määräaikainen jäsen. Vahvennetun jaoston muodostaminen jäisi muutoin edelleen työjärjestyksessä määrättäväksi.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan työjärjestyksen 16 §:n sääntelyä vastaavasti säännös presidentin päätösvallassa asian siirtämisessä täysistunnon taikka vahvennetun jaoston käsiteltäväksi.

8 §. Pykälässä säädettäisiin korkeimman oikeuden päätösvaltaisuudesta muissa kuin lainkäyttöasioissa.

Voimassa olevan lain 7 §:n 2 momentissa säädetään oikeushallintoasioiden ja lainsäädäntöaloitteiden käsitteleminen kuuluvaksi täysistunnolle. Oikeushallintoasiat voivat olla hyvin erilaisia. Ei ole tarkoituksenmukaista käsitellä vähäisiä asioita täysistunnossa. Toisaalta asioiden tyhjentävä luetteleminen ei ole mahdollista. Siksi ehdotetaan, että oikeushallintoasioiden käsittelystä voitaisiin määrätä työjärjestyksessäkin.

Muissa tässä pykälässä tarkoitetuissa asioissa korkein oikeus olisi päätösvaltainen viisijäsenisenä. Korkein oikeus voisi kuitenkin päättää, että asia tai sen osa käsiteltäisiin täysistunnossa tai muussa laajemmassa kokoonpanossa.

9 §. Pykälään ehdotetaan otettaviksi korkeimmasta oikeudesta annetun asetuksen 2 §:n säännökset asioiden ratkaisemisesta esitelystä.

3 luku. **Presidentti ja muut jäsenet**

10 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettaviksi voimassa olevan lain 2 §:n 1 momentin säännökset korkeimman oikeuden presidentistä ja oikeusneuvoksista. Pykälään ehdotetaan otettavaksi myös voimassa olevan lain 2 §:n 1 momentin säännös jäsenten vähimmäislukumäärästä. Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että korkeimmassa oikeudessa voi olla määräaikaisia jäseniä siten kuin tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa (205/2000) säädetään.

11 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi korkeimmasta oikeudesta annetun asetuksen 1 §:n säännös presidentin tehtävistä ja pykälän 2 momenttiin säännös presidentin tehtävien hoitamisesta presidentin ollessa estyneenä.

12 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi korkeimman oikeuden työjärjestyksen 2 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä vastaava säännös täysistunnon kokoonpanosta.

4 luku. **Esittelijät ja muu henkilöstö**

13 §. Pykälään otettaisiin säännökset korkeimman oikeuden esittelijöistä ja muista virkamiehistä.

Pykälän 1 ja 3 momentti sisältäisivät korkeimmasta oikeudesta annetun asetuksen 4 §:n 1 ja 2 momenttia vastaavat säännökset korkeimmasta oikeuden esittelijöistä ja muista virkamiehistä ja viroista.

Pykälän 2 momentti sisältäisi voimassa olevan lain 8 §:ää vastaavat säännökset esittelijöiden nimittämisestä. Esittelijöiden kelpoisuusvaatimusten, nimittämisperusteiden ja määräajaksi nimittämisen osalta viitattaisiin edelleen tuomareiden nimittämisestä annettuun lakiin. Lisäksi momentin viimeiseksi virkkeeksi ehdotetaan otettavaksi uusi säännös esittelijäneuvoksen nimittämisestä määräajaksi virkasuhteeseen. Lähtökohtana olisi edelleen se, että esittelijäneuvoksen virat täytettäisiin vakinaisesti.

Esittelijäneuvos voitaisiin nimittää määräajaksi ensinnäkin paitsi tuomareiden nimittämisestä annetun lain 15 §:n mainitsemista muissa tapauksissa, myös siinä mainitusta muusta erityisestä syystä. Tällainen erityinen

syy saattaisi käytännössä olla virkakierron edistäminen tai esittelijöiden asiantuntemuksen monipuolistaminen oikeuslaitoksessa. Vaikka tällainen menettely voisi olla nykyistenkin säännösten mukaan mahdollista, näiden syiden mainitsemista omina perusteinaan puoltaa se, että virkakierron ja asiantuntemuksen monipuolisuuden tarve kasvaa jatkuvasti myös tuomioistuinlaitoksessa.

Ehdotettu säännös mahdollistaisi sen, että esittelijäneuvokseksi voitaisiin määrääjäksi nimittää esimerkiksi hovioikeuden jäsen. Toiseksi säännöksellä parannettaisiin mahdollisuuksia saada korkeimpaan oikeuteen erityisalan asiantuntemusta omaava henkilö esittelijäksi. Esittelijäneuvos voitaisiin nimittää virkasuhteeseen esimerkiksi yhdestä kahteen vuodeksi. Tällöin voidaan olettaa, että monet asiantuntijat ja tutkijat olisivat kiinnostuneita näistä tehtävistä. Samalla voitaisiin laajentaa esittelijäneuvosten rekrytointipohjaa. Kysymykseen määräaikaisina esittelijäneuvoksina voisivat tulla myös syyttäjät ja asianajajat.

Kuten edellä on todettu, tällaiset määräaikaisuudet eivät voisi olla kovin pitkiä. Niiden lukumääräkin tulisi käytännössä olemaan niin vähäinen, etteivät ne vaarantaisi yllä mainittua lähtökohtana olevaa esittelijäneuvosten virkojen täyttämistä vakinaisesti.

14 §. Tuomareiden virassapysymisoikeudesta säädetään perustuslain 103 §:ssä. Pykälä koskee myös korkeimman oikeuden presidenttiä ja muuta jäsentä eikä siitä sen vuoksi ole tarpeen erikseen säätää.

Pykälään on otettu säännös esittelijöiden virassapysymisoikeudesta. Tältä osin viitattaisiin perustuslain 103 §:ään. Säännös vastaisi ajantasaistettuna voimassa olevan lain 10 §:n säännöstä.

5 luku. **Palvelussuhteen väliaikainen järjestely**

15 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi kor-

keimmasta oikeudesta annetun asetuksen 5 §:n 1 ja 2 momentin säännökset virkavapauden myöntämisestä presidentille ja muulle jäsenelle. Presidentti voisi ottaa virkavapautta kuitenkin enintään yhden kuukauden nykyisen kolmen kuukauden sijasta. Virkavapauden tämän ylittävältä ajalta presidentille myöntäisi täysistunto.

Myös oikeusneuvoksen virkavapaudesta päätettäisiin täysistunnossa, jollei työjärjestyksessä määrätä muusta päätöksentekomerkityksestä esimerkiksi sitä tapausta varten, että virkavapauden syynä on lyhytaikaisesta sairaudesta johtuva poissaolo.

16 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi viitatus työjärjestykseen. Virkavapauksista kansliapäällikölle, muulle esittelijälle sekä muille virkamiehille määrättäisiin työjärjestyksessä. Nykyisin säännökset ovat korkeimmasta oikeudesta annetun asetuksen 5 §:n 3 — 5 momentissa ja työjärjestyksessä.

6 luku. **Erinäiset säännökset**

17 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 12 §:ää vastaava säännös esittelijän virkasyytteen oikeuspaikasta.

18 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 14 §:n ja asetuksen 7 §:n säännöksiä vastaavat säännökset korkeimman oikeuden työjärjestyksestä.

19 §. Pykälään on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Kumottaessa korkeimmasta oikeudesta annettu laki sen nojalla korkeimmasta oikeudesta annettu asetus kumoutuisi.

2. **Voimaantulo**

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

korkeimmasta oikeudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Korkeimman oikeuden tehtävät

1 §

Korkein oikeus käyttää ylintä tuomiovaltaa riita- ja rikosasioissa.

Korkein oikeus valvoo lainkäyttöä omalla toimialallaan.

2 §

Lainkäyttöasioina korkein oikeus käsittelee:

1) asiat, joissa valitetaan hovioikeuden ratkaisusta;

2) asiat, joissa sen mukaan kuin erikseen säädetään, valitetaan muun tuomioistuimen tai lainkäyttöelimen ratkaisusta;

3) asiat, jotka koskevat ylimääräistä muutoksenhakua, sen mukaan kuin erikseen säädetään;

4) syyteasiat, jotka koskevat hovioikeuden presidentin tai sen jäsenen taikka valtakunnansyyttäjän tai apulaisvaltakunnansyyttäjän virkarikoksia;

5) kysymykset siitä, kuuluuko asia yleisen tuomioistuimen vai erikoistuomioistuimen tai hallintoviranomaisen toimivaltaan;

6) muut lain mukaan lainkäyttöasioina käsiteltävät asiat.

3 §

Muina asioina korkein oikeus:

1) antaa tasavallan presidentin vahvistettavaksi toimitetusta laista perustuslain 77 §:ssä tarkoitetun lausunnon;

2) antaa armahdusasiassa perustuslain 105 §:ssä tarkoitetun lausunnon;

3) käsittelee sille Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat asiat;

4) käsittelee, sen mukaan kuin erikseen säädetään, rikoksentekijän luovuttamista koskevia asioita;

5) käsittelee muut sen tehtäviksi erikseen säädetyt oikeudenhoitoa koskevat asiat;

6) käsittelee oikeushallintoasioita sen mukaan kuin erikseen säädetään.

4 §

Korkein oikeus antaa pyynnöstä valtioneuvostolle lausuntoja lainsäädäntökysymyksistä.

Korkein oikeus voi tehdä valtioneuvostolle esityksiä lainsäädäntötoimeen ryhtymisestä.

5 §

Korkein oikeus toimii oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 2 artiklassa tarkoitettuna lähettävänä viranomaisena siten kuin Suomi mairintuun asetuksen täytäntöönpanoa varten ilmoittaa.

2 luku

Asioiden ratkaiseminen

6 §

Korkeimmassa oikeudessa asiat käsitellään ja ratkaistaan jaostoissa. Korkeimman oikeuden päätösvaltaisesta kokoonpanosta säädetään oikeudenkäymiskaarissa.

7 §

Jos asian tai sen osan ratkaisua harkittaessa osoittautuu, että jaosto on poikkeamassa korkeimman oikeuden aikaisemmin omaksumasta kannasta, asia voidaan siirtää tarpeelli-

silta osiltaan käsiteltäväksi täysistunnossa tai vahvennetussa jaostossa, jossa on 11 jäsentä. Periaatteellisesti merkittävä tai muuten laajakantoinen asia tai sen osa voidaan muutenkin määrätä käsiteltäväksi täysistunnossa tai vahvennetussa jaostossa.

Asian siirtämisestä käsiteltäväksi täysistunnossa tai vahvennetussa jaostossa päättää presidentti.

8 §

Edellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut lain-säädäntöaloitteet käsitellään täysistunnossa. Myös 3 §:n 6 kohdassa tarkoitetut oikeushalintoasiat käsitellään täysistunnossa, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

Muissa 3 ja 4 §:ssä tarkoitetuissa asioissa korkein oikeus on päätösvaltainen viisijäsenisenä. Korkein oikeus voi kuitenkin päättää, että asia tai sen osa käsitellään täysistunnossa tai muussa laajemmassa kokoonpanossa.

9 §

Korkeimman oikeuden istunnoissa asiat ratkaistaan esittelystä.

Presidentti ratkaisee asiat esittelystä sen mukaan kuin työjärjestyksessä määrätään.

3 Luku

Presidentti ja muut jäsenet

10 §

Korkeimmassa oikeudessa on presidentti ja muina jäseninä vähintään 15 oikeusneuvosta. Korkeimman oikeuden presidentin ja jäsenen nimittämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa (205/2000).

Korkeimmassa oikeudessa voi olla määräaikaisia jäseniä siten kuin tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa säädetään.

11 §

Korkeimman oikeuden toimintaa johtaa ja sen tulokellisuudesta vastaa presidentti.

Presidentin ollessa estyneenä hänen tehtäväänsä hoitaa virantoimituksessa oleva virassa vanhin jäsen.

12 §

Korkeimman oikeuden täysistuntoon osallistuvat presidentti ja virantoimituksessa olevat jäsenet.

4 Luku

Esittelijät ja muu henkilöstö

13 §

Korkeimmassa oikeudessa on esittelijöinä kansliapäällikkö, esittelijäneuvoksia sekä vanhempia oikeussihteereitä ja oikeussihteereitä.

Esittelijät nimittää korkein oikeus. Esittelijöiden kelpoisuusvaatimuksista, nimittämisperusteista ja nimittämisestä määräajaksi on voimassa, mitä tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa säädetään. Esittelijäneuvokseksi voidaan nimittää määräajaksi virkasuhteeseen myös, milloin se on tarpeen virkakierroksen edistämiseksi tai korkeimman oikeuden esittelijöiden asiantuntemuksen moripuoolistamiseksi.

Korkeimman oikeuden muista viroista ja virkamiehistä määrätään työjärjestyksessä.

14 §

Mitä perustuslain 103 §:ssä säädetään tuomarin virassapysymisoikeudesta ja tuomarin virasta, sovelletaan myös korkeimman oikeuden esittelijään ja esittelijän virkaan.

5 Luku

Palvelussuhteen väliaikainen järjestely

15 §

Presidentti voi ottaa virkavapautta enintään yhden kuukauden vuodessa. Tämän yli menevältä ajalta virkavapaudesta päätetään täysistunnossa.

Korkein oikeus myöntää virkavapauden oikeusneuvokselle. Siitä päätetään täysistunnossa, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

16 §

Virkavapauden myöntämisestä kansliapäällikölle ja muulle esittelijälle sekä muulle virkamiehelle määrätään työjärjestyksessä.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

17 §

Korkeimman oikeuden esittelijää syytetään virkarikoksesta Helsingin hovioikeudessa.

18 §

Korkein oikeus vahvistaa työjärjestyksen itselleen. Työjärjestyksessä annetaan tärkeimmät määräykset asioiden käsittelystä ja muusta työskentelystä korkeimmassa oikeudessa. Työjärjestyksessään korkein oikeus voi vapauttaa 10 §:n 2 momentissa tarkoitetut jäsenet käsittelemästä 3 §:n 5 ja 6 kohdas-

sa tarkoitettuja asioita sekä korkeinta oikeutta koskevia talous- ja hallintoasioita.

Korkeimman oikeuden työjärjestys julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

19 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2005.

Tällä lailla kumotaan korkeimmasta oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annettu laki (74/1918) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 18 päivänä helmikuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*